

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani), (jud. P. Harmaniuc)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Danilov, I. Secieru, Iu. Cotruță)

ÎNCHEIERE

20 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Corfanenco Oleg, reprezentat de avocatul Malanciuc Viorel, de Ministerul Finanțelor și de către Ministerul Justiției și Administrația Națională a Penitenciarelor,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Oleg Corfanenco împotriva Ministerului Justiției, Ministerului Finanțelor și Administrației Naționale a Penitenciarelor cu privire la constatarea deținerii în condiții inumane, degradante și compensarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Corfanenco Oleg, casată hotărârea din 06 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) în partea respingerii pretenției cu privire la constatarea deținerii în condiții inumane, degradante în penitenciarul nr. 9 - Pruncul în perioada 14 iulie 2015 – 15 martie 2017 și în această parte emisă o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă :

La 13 iulie 2018, Corfanenco Oleg a depus cererea de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, Ministerului Finanțelor și Administrației Naționale a Penitenciarelor cu privire la constatarea deținerii în condiții inumane, degradante și compensarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, în perioada din 22 septembrie 2003 până la 05 noiembrie 2004 a fost deținut în arest preventiv la penitenciarul nr. 13 din municipiul Chișinău.

Ulterior, Corfanenco Oleg a fost deținut în următoarele penitenciare: perioada din 05 noiembrie 2004 până la 21 aprilie 2006 în penitenciarul nr. 6 -

Soroca; perioada din 05 noiembrie 2004 până la 29 ianuarie 2009 în penitenciarul nr. 1 - Taraclia; perioada din 29 ianuarie 2009 până la 20 februarie 2009 în penitenciarul nr. 16 - Pruncul; perioada din 20 februarie 2009 până la 29 aprilie 2010 în penitenciarul nr. 1 - Taraclia; perioada din 29 aprilie 2010 până la 18 noiembrie 2010 în penitenciarul nr. 9 - Pruncul; perioada din 18 noiembrie 2010 până la 10 martie 2011 în penitenciarul nr. 13 din municipiul Chișinău; perioada din 10 martie 2011 până la 07 aprilie 2011 în penitenciarul nr. 9 – Pruncul; în perioada din 07 aprilie 2011 până la 05 mai 2011 în penitenciarul nr. 13 din municipiul Chișinău; perioada din 05 mai 2011 până la 16 martie 2017 în penitenciarul nr. 9 - Pruncul.

La 16 mai 2017, Corfanenco Oleg a depus în adresa Centrului pentru Drepturile Omului o plângere cu privire la condițiile de detenție în penitenciarele nr. 1, 6, 9 și 13, iar conform răspunsului ombudsmanului din 22 mai 2017, condițiile de detenție în toate instituțiile din țară sunt permanent în vizorul avocatului poporului.

Reclamantul a mai indicat că efectul cumulativ al condițiilor de detenție, și anume: supraaglomerarea severă, acces limitat la lumina zilei și apă din robinet, miros insuportabil de la veceu, lipsa hranei de calitate și cantitate suficientă, lenjeriei de pat, etc., reprezintă tratament inuman și degradant.

În fața instanței de judecată reclamantul a solicitat constatarea deținerii în condiții inumane, degradante și compensarea prejudiciului moral cauzat prin deținerea în condiții inumane și degradante în penitenciarele nr. 1, 6, 9 și 13 în perioada din 22 septembrie 2003 până la 15 martie 2017 estimat la suma de 2 500 000 lei.

Prin hotărârea din 06 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) cererea de chemare în judecată depusă de Corfanenco Oleg împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la constatarea deținerii în condiții inumane, degradante și compensarea prejudiciului moral, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. Pretențiile lui Corfanenco Oleg împotriva Ministerului Justiției și Administrației Naționale a Penitenciarelor cu privire la constatarea deținerii în condiții inumane și degradante în penitenciarele nr. 1, 6, 9 și 13, în perioada din 22 septembrie 2003 până la 13 iulie 2015, cu compensarea prejudiciului moral, au fost respinse ca fiind tardive, iar în partea pretenției de constatare a deținerii în condiții inumane și degradante în penitenciarul nr. 9 - Pruncul, începând cu 14 iulie 2015 și până la 15 martie 2017, cu compensarea prejudiciului moral, au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Pentru a hotărî astfel instanța de judecată a reținut că pretențiile înaintate împotriva Ministerului Finanțelor sunt neîntemeiate, or acesta nu este pârâtul corespunzător și nu este subiect al raportului material litigios din speță.

Cu referire la soluția de respingere ca tardivă pretenția de constatare a deținerii în condiții inumane, degradante pentru perioada din 22 septembrie 2003 până la 13 iulie 2015 și compensarea prejudiciului moral, prima instanță a

concluzionat că, termenul de prescripție în cazul din speță se calculează de la data nașterii dreptului la acțiune (data când reclamantul trebuia să afle despre încălcarea dreptului), și anume din fiecare zi din perioada în care se pretinde că Oleg Corfanenco a fost deținut în condiții inumane și degradante, și anume în perioada din 22 septembrie 2003 până la 15 martie 2017. Astfel, termenul de prescripție pentru pretinsa deținere a reclamantului Corfanenco Oleg în condiții inumane și degradante în perioada din 22 septembrie 2003 până la 13 iulie 2015 a expirat la finele perioadei de 3 ani de la fiecare zi din perioada menționată (de exemplu pentru data de 22 septembrie 2003 la 22 septembrie 2006, pentru 23 septembrie 2003 la 23 septembrie 2006, pentru 13 iulie 2015 la 13 iulie 2018), iar prezenta cerere de chemare în judecată a fost depusă la data de 13 iulie 2018.

Cu referire la soluția de respingere ca fiind neîntemeiată a acțiunii formulate de către Corfanenco Oleg împotriva Ministerului Justiției și Administrației Naționale a Penitenciarelor cu privire la constatarea deținerii în condiții inumane și degradante în penitenciarul nr. 9 – Pruncul, începând cu 14 iulie 2015 și până la 15 martie 2017, cu compensarea prejudiciului moral, instanța a indicat în hotărâre că, Corfanenco Oleg a dispus de condiții normale de cazare, fiind asigurat cu un loc separat de trai cu fereastră și lumina zilei. În septembrie 2016 în sectorul nr. 5 a fost efectuată reparație capitală, încăperea cu suprafață de 200 m² a fost divizată în 8 celule separate, au fost instalate geamuri termopan și uși, fiind create condiții mai bune de trai. Iar, reținând că contrar obligației probațiunii în judecată, reclamantul Corfanenco Oleg nu a demonstrat deținerea în condiții inumane și degradante în penitenciarul nr. 9 – Pruncul, începând cu 14 iulie 2015 și până la 15 martie 2017, acțiunea în partea solicitării respective este neîntemeiată.

Prin decizia din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Corfanenco Oleg, casată hotărârea din 06 martie 2019 a Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) în partea respingerii pretenției cu privire la constatarea deținerii în condiții inumane, degradante în penitenciarul nr. 9 - Pruncul în perioada 14 iulie 2015 – 15 martie 2017 și în această parte emisă o nouă hotărâre prin care pretenția a fost admisă parțial.

A fost constatat faptul deținerii în condiții inumane, degradante lui Corfanenco Oleg în perioada aflării acestuia în custodia statului, începând cu 14 iulie 2015 – 15 martie 2017, în penitenciarul nr. 9 - Pruncul.

A fost încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Corfanenco Oleg prejudiciul moral în sumă de 50 000 lei.

În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, soluția instanței de fond, în partea cu privire la constatarea deținerii în condiții inumane și degradante în penitenciarul nr. 9 – Pruncul, începând cu 14 iulie 2015 și până la 15 martie 2017, cu compensarea prejudiciului moral, este neîntemeiată, or reclamantul a sosit în

Penitenciarul nr.9 la 29 aprilie 2010 și a fost deținut până la 16 martie 2017, iar reprezentanții statului nu au indicat când au început lucrările de reparație și cât au durat, nu s-a indicat în care celule a fost deținut Corfanenco Oleg, nici în perioada efectuării reparației, câți deținuți erau în aceste celule, nefiind prezentate probe referitor la prezența numărului necesar de becuri în celule, numărului necesar de prize pentru celule și numărului real de prize instalate, perioada livrării energiei electrice în celule, a apei potabile, nu au fost prezentate nici probe referitor la sistemul de ventilare în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul.

În acest context instanța de apel a reiterat că sarcina probațiunii neaplicării torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante îi revine autorității în a cărei custodie se află persoana privată de libertate, plasată la dispoziția unui organ de stat sau la indicația acestuia, sau cu acordul ori consimțământul său tacit.

Instanța de apel a constatat constată că Corfanenco Oleg a fost deținut în cadrul Penitenciarului nr. 9 – Pruncul, în condiții degradante, incompatibile cu respectul față de demnitatea umană, fapt ce constituie o violare a art. 3 din Convenție, iar o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit ar constitui în echivalent bănesc 50 000 de lei.

La 04 februarie 2020, Corfanenco Oleg, reprezentat de avocatul Malanciuc Viorel, a declarat recurs împotriva deciziei din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă în modul formulat.

În motivarea recursului au indicat că instanța de apel la examinarea cauzei nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

La 18 februarie 2020, Ministerul Finanțelor a declarat recurs împotriva deciziei din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului au indicat că instanța de apel la examinarea cauzei a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

La 26 februarie 2020, Ministerul Justiției și Administrația Națională a Penitenciarelor au declarat recurs împotriva deciziei din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și încetarea procesului ori menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului au indicat că instanța de apel la examinarea cauzei a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea, precum și a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces.

Analizând temeiurile invocate în cererile de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile declarate de Corfanenco Oleg, reprezentat de avocatul Malanciuc Viorel, de Ministerul

Finanțelor și de către Ministerul Justiției și Administrația Națională a Penitenciarelor inadmisibile, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Corfanenco Oleg, reprezentat de avocatul Malanciu Viorel, de Ministerul Finanțelor și de către Ministerul Justiției și Administrația Națională a Penitenciarelor nu pot duce la admisibilitatea recursurilor, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursurilor, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în

apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurențelor, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursurilor nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestora ca fiind admisibile.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererile de recurs declarate de Corfanenco Oleg, reprezentat de avocatul Malanciuc Viorel, de Ministerul Finanțelor și de către Ministerul Justiției și Administrația Națională a Penitenciarelor.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursurilor ca fiind admisibile.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de către Corfanenco Oleg, reprezentat de avocatul Malanciuc Viorel, de Ministerul Finanțelor și de către Ministerul Justiției și Administrația Națională a Penitenciarelor.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru